

Nr. 814/C2/982/III-5/2016

CONCLUZII

*formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
în cauza nr.1624/1/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru
dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, având următorul obiect :*

Acțiunile enumerate în cuprinsul art.29 alin.1 lit.a, b și c din Legea nr.656/2002 (schimbarea sau transferul, respectiv ascunderea ori disimularea și, respectiv dobândirea, deținerea sau folosirea) reprezintă modalități normative distincte de săvârșire a infracțiunii de spălare de bani sau reprezintă variante alternative ale elementului material al laturii obiective a infracțiunii de spălare de bani ?

Subiectul activ al infracțiunii de spălare de bani poate fi același cu subiectul activ al infracțiunii din care provin bunurile sau trebuie să fie diferit de acesta ?

Infracțiunea de spălare de bani este o infracțiune autonomă sau este o infracțiune subsecventă aceleia din care provin bunurile ?

I. Situația premisă care a generat problema de drept supusă dezlegării

Dosarul în care s-a solicitat rezolvarea chestiunilor de drept are ca obiect apelul declarat de procuror și inculpații D.F.S., V.I., GG și H.V. împotriva

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

sentinței penale nr.81 din 15 iunie 2015, pronunțată de Tribunalul Hunedoara în dosarul nr.5230/97/2003.

Pe parcursul judecării apelului, unul dintre inculpați a solicitat declanșarea procedurii prevăzute de art.475 și următoarele din Codul de procedură penală, respectiv dezlegarea chestiunii de drept privind întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii de spălare de bani (art.29 alin.1 lit.a și c din Legea nr.656/2002) în ipoteza în care **situația premisă** (art.280¹ din Codul penal anterior) a fost dezincriminată.

Supusă dezbaterii, solicitarea a fost admisă de instanță într-o configurare extinsă, așa cum rezultă din dispozitivul încheierii de sesizare.

*

Prin sentința penală nr.81 din 15 iunie 2015, pronunțată de Tribunalul Hunedoara în dosarul nr.5230/97/2013, s-a hotărât asupra acuzațiilor aduse inculpaților D.F.S., V.I., G.G. și H.V. după cum urmează :

În baza art.396 alin.5 din Codul de procedură penală raportat la art.16 lit.b teza a II-a din Codul de procedură penală, au fost achitați inculpații D.F.S., V.I. și G.G. pentru săvârșirea infracțiunii de asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni, prevăzută de art.323 din Codul penal din 1969.

În baza art.396 alin.5 din Codul de procedură penală raportat la art.16 lit.b teza I din Codul de procedură penală, au fost achitați inculpații D.F.S., V.I., G.G. și H.V. pentru săvârșirea infracțiunii de nerespectare a regimului de ocrotire a unor bunuri, prevăzută de art.280¹ alin.2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art.41 alin.2 din Codul penal din 1969 și a art.5 din Codul penal.

În baza art.396 alin.5 din Codul de procedură penală raportat la art.16 lit.c din Codul de procedură penală, a fost achitat inculpatul G.G. pentru săvârșirea infracțiunii de spălare de bani prevăzută de art.29 alin.1 lit.c din Legea nr.656/2002.

În baza art.396 alin.5 din Codul de procedură penală raportat la art.16 lit.c din Codul de procedură penală, a fost achitat inculpatul H.V. pentru săvârșirea infracțiunii de spălare de bani prevăzută de art.29 alin.1 lit.a din Legea nr.656/2002.

Au fost condamnați inculpații :

1. D.F.S. și V.I. la câte 3 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de spălare de bani prevăzută de art.29 alin.1 lit.a și c din Legea nr.656/2002 cu aplicarea art.41 alin.2 din Codul penal din 1969 și a art.5 din Codul penal, cu

suspendarea condiționată a executării pedepselor aplicate celor doi inculpați pe durata unor termene de încercare de 5 ani.

2. G.G. la câte 3 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de spălare de bani prevăzută de art.29 alin.1 lit.a din Legea nr.656/2002 cu aplicarea art.41 alin.2 din Codul penal din 1969 și a art.5 din Codul penal, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului pe durata unui termen de încercare de 5 ani.

3. H.V. la 1 an și 6 luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de spălare de bani prevăzută de art.29 alin.1 lit.c din Legea nr.656/2002 cu aplicarea art.74 lit.b și art.76 lit.c din Codul penal din 1969, a art.5 din Codul penal și cu înlăturarea art.41 alin.2 din Codul penal din 1969, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului pe durata unui termen de încercare de 3 ani și 6 luni.

S-au reținut următoarele :

- în sarcina inculpatului D.F.S. că, în perioada 2010 – 2013, s-a asociat cu inculpații V.I., G.G. și alte persoane în vederea săvârșirii de infracțiuni la regimul de protecție a patrimoniului cultural național. În aceste condiții, a dobândit, deținut, restaurat și transferat, la data de 8 mai 2013, împreună cu inculpatul G.G., prin vânzare, cu suma de 1.000 euro, două loturi conținând 40 denari romani sustrași din siturile arheologice Sarmizegetusa Regia și Sarmizegetusa Ulpia Traiana numitului D.A. (în vederea plasării pe piața antichităților din Viena), cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni, respectiv au fost sustrate din aceste situri arheologice.

De asemenea, inculpatul a intermediat, în lunile martie și aprilie 2013, alte două tranzacții între inculpații V.I. și H.V. privind 2 stateri Lisymach la 1.500 euro, iar între inculpații V.I. și D.A. 3 stateri Lisymach și o Didrahmă dacică cu suma de 2.050 euro, cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a acestor bunuri, cu consecința pierderii bunurilor pentru patrimoniul cultural național.

- în sarcina inculpatului V.I. s-a reținut că în perioada 2010 – 2013 s-a asociat cu inculpații D.F.S., G.G., A.L. și alte persoane, în vederea săvârșirii de infracțiuni la regimul de protecție a patrimoniului cultural național și că a dobândit și deținut, restaurat și transferat prin vânzare, împreună cu inculpații D.F.S. și G.G., două loturi de stateri Lisymach, respectiv în martie 2013 inculpatului H.V. doi stateri Lisymach, iar în 30 aprilie 2013 numitului D.A. trei

stateri Lisymach și o didrahmă dacică, cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni.

- în sarcina inculpatului G.G. s-a reținut că, în perioada 2010 – 2013 s-a asociat cu inculpații D.F.S. și V.I. și cu alte persoane, în vederea săvârșirii de infracțiuni la regimul de protecție a patrimoniului cultural național, că a intermediat împreună cu inculpatul D.F.S. tranzacții de transfer pentru două loturi de stateri Lisymach, realizate în martie 2013 de inculpații V.I. și H.V., respectiv în 30 aprilie 2013 de inculpatul V.I. și numitul D.A., și că în data de 8 mai 2013 a intermediat tranzacția de transfer prin vânzare a două loturi de denari romani cu urme de sol, sustrase din siturile arheologice Sarmizegetusa Regia și Sarmizegetusa Ulpia Traiana, între inculpatul D.F.S. și numitul D.A., cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni.

Cu privire la prima chestiune supusă dezlegării, instanța care sesizează a apreciat că acțiunile enumerate în cuprinsul art.29 alin.1 lit.a – c din Legea nr.656/2002 (*schimbarea sau transferul*, respectiv *ascunderea ori disimularea* și, respectiv *dobândirea, deținerea sau folosirea*) reprezintă modalități normative distincte de săvârșire a infracțiunii de spălare de bani astfel încât, persoana care comite diferite acțiuni ce se circumscriu fiecareia dintre enumerările de la lit.a, b și c, săvârșește atâtea infracțiuni câte acțiuni comite.

În ceea ce privește a doua chestiune, instanța consideră că subiectul activ al infracțiunii de spălare de bani poate fi același cu subiectul activ al infracțiunii din care provin bunurile, iar în lipsa unei excluderi exprese care să se regăsească în cuprinsul textului de lege, orice persoană poate avea calitatea de subiect activ al infracțiunii de spălare de bani.

Cu privire la a treia chestiune, instanța de trimitere apreciază că infracțiunea de spălare de bani este o infracțiune autonomă și nu una subsecventă aceleia din care provin bunurile. Infracțiunea de spălare a banilor poate atrage răspunderea penală a inculpatului independent de existența unei condamnări pentru infracțiunea din care provin bunurile, de vreme ce legiuitorul român nu a instituit condiția expresă a existenței unei condamnări anterioare pentru infracțiunea premisă pentru ca un inculpat să poată fi condamnat pentru infracțiunea de spălare de bani.

II. Analiza admisibilității sesizării

Pentru a fi admisibilă sesizarea fundamentată pe procedura reglementată de art.475 și următoarele din Codul de procedură penală trebuie să îndeplinească următoarele condiții cumulative :

- problema de drept să nu fi fost încă dezlegată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin mecanismele legale ce asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești sau să nu facă în prezent obiectul unui recurs în interesul legii ;
- existența unei cauze aflate în cursul judecății în ultimul grad de jurisdicție ;
- soluționarea pe fond a acelei cauze să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării ;
- chestiunea de drept cu care a fost sesizată instanța supremă nu a primit încă o dezlegare printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs.

Instanța care sesizează este Curtea de Apel Alba Iulia – Secția penală, investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță (apel declarat de procuror, cât și de inculpați).

Referitor la condiția vizând legătura dintre chestiunea de drept și soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată, se impun precizările ce urmează.

Referitor la primul aspect al chestiunii de drept supuse dezlegării, admisibilitatea este realizată numai în ceea ce privește acțiunile prevăzute de art.29 alin.1 lit.a și c din Legea nr.656/2002, nu și cele prevăzute la lit.b a aceleiași dispoziții legale, în condițiile în care acestea nu fac obiectul cauzei (inculpații nu au fost trimiși în judecată și pentru fapte comise în modalitățile prevăzute de art.29 alin.1 lit.b). Pentru beneficiul analizei, în argumentarea soluției vor fi făcute însă și referiri la art.29 alin.1 lit.b din Legea nr.656/2002.

Al doilea aspect al chestiunii de drept (subiectul activ al infracțiunii de spălare de bani poate fi același cu subiectul activ al infracțiunii din care provin bunurile sau trebuie să fie diferit de acesta) considerăm că este inadmisibil pentru argumentele următoare :

Prin rechizitoriul nr.105/P/2011 din 14 iunie 2013 al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia (anexat), inculpații D.F.S., V.I. și G.G. au fost

trimiși în judecată pentru săvârșirea infracțiunilor de "asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni, prevăzută și pedepsită de art.323 din Codul penal și **spălare de bani și nerespectarea regimului de ocrotire a unor bunuri, prevăzută de art.29 alin.1 lit.a și c din Legea nr.656/2002 cu aplicarea art.280¹ alin.2 din Codul penal și art.41 alin.2 din Codul penal, în condițiile art.33 lit.a din Codul penal**", respectiv "spălare de bani și nerespectarea regimului de ocrotire a unor bunuri, prevăzută de art.29 alin.1 lit.a și c din Legea nr.656/2002 cu aplicarea art.280¹ alin.2 din Codul penal și art.41 alin.2 din Codul penal, în condițiile art.33 lit.a din Codul penal", pentru inculpatul H.V. (pag.25, 26 ale dispozitivului rechizitoriului).

Din modul de redactare a dispozitivului rechizitoriului (mai ales în ceea ce îl privește pe inculpatul H.V.) rezultă că inculpații au fost trimiși în judecată și pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.280¹ din Codul penal anterior (chiar dacă redarea încadrării juridice s-a făcut reținând aplicarea acestei dispoziții la cea prevăzută de art.29 din Legea nr.656/2002). De altfel, și instanța de fond s-a considerat investită cu săvârșirea acestei infracțiuni (art.280¹ din Codul penal anterior) în concurs cu infracțiunea prevăzută de art.323 din același cod și art.29 din Legea nr.656/2002, în condițiile în care a pronunțat soluții distincte pentru aceasta (achitarea justificat de dezincriminare).

Se impune a fi observat cu privire la această infracțiune – art.280¹ din Codul penal anterior (care, în contextul chestiunii de drept ce se solicită a fi dezlegată, este considerată infracțiunea premisă a celei de spălare, deci infracțiunea din care ar fi provenit bunurile supuse spălării) că, în rechizitoriu (pag.16), aceasta a fost considerată săvârșită "prin înstrăinarea, ascunderea, respectiv valorificarea ilegală".

În condițiile în care această stare de fapt nu a fost infirmată / modificată de instanță, în modalitatea descrisă în rechizitoriu aceasta nu reprezintă infracțiunea din care provin bunurile supuse spălării, deci nici situația premisă a infracțiunii prevăzute de art.29 din Legea nr.656/2002.

Infracțiunea din care provin bunurile supuse spălării este considerată, în rechizitoriu (pag.2 – 6), infracțiunea de furt calificat săvârșită de alte persoane decât inculpații din prezenta cauză, infracțiune care, de altfel, face obiectul altor cauze penale (menționate în rechizitoriu, pag.2, 3).

Prin urmare, câtă vreme configurarea în fapt și drept a infracțiunii prevăzute de art.280¹ din Codul penal anterior și reținută în sarcina inculpaților nu reprezintă infracțiunea premisă /predicat, din care provin bunurile supuse spălării,

al doilea aspect al chestiunii de drept nu are legătură cu cauza și, în mod evident, nu realizează acel raport instrumental, de dependență cu soluționarea fondului acesteia. Problema identității dintre subiectul activ al infracțiunii de spălare de bani și cel al infracțiunii predicat, deși reală, preocupând jurisprudența și doctrina, nu are legătură cu cauza, inculpații nefiind și autori ai infracțiunii predicat. Lipsa de identitate dintre acești subiecți (așa cum este cazul în cauză) nu a ridicat probleme, nefiind controversată și, de altfel, nu acesta este sensul celui de-al doilea aspect al chestiunii supuse dezlegării.

Cu privire la ultimul aspect al chestiunii de drept apreciem îndeplinită condiția admisibilității, din perspectiva condiției de relevanță.

III. Dispoziții legale relevante :

Potrivit art.29 lit.a - c din Legea nr.656/2002¹, republicată, constituie infracțiunea de spălare a banilor și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani :

a) schimbarea sau transferul de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a acestor bunuri sau în scopul de a ajuta persoana care a săvârșit infracțiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei ;

b) ascunderea sau disimularea adevăratei naturi a provenienței, a situării, a dispoziției, a circulației sau a proprietății bunurilor ori a drepturilor asupra acestora, cunoscând că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni ;

c) dobândirea, deținerea sau folosirea de bunuri, cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni

IV. Considerații privind chestiunile de drept supuse dezlegării

1. Cu privire la chestiunea de drept dacă *acțiunile enumerate în cuprinsul art.29 alin.1 lit.a, b și c din Legea nr.656/2002 (schimbarea sau transferul, respectiv ascunderea ori disimularea și, respectiv dobândirea, deținerea sau folosirea) reprezintă modalități normative distincte de săvârșire a infracțiunii de spălare de bani sau reprezintă*

¹ Legea nr.656 din 7 decembrie 2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.702 din 12 octombrie 2012

variante alternative ale elementului material al laturii obiective a infracțiunii de spălare de bani precizăm următoarele:

Doctrina clasifică incriminările în funcție de modul în care norma de incriminare determină sfera elementelor constitutive ale unei infracțiuni în: infracțiuni cu conținut unic, conținut alternativ sau conținuturi alternative².

În problema de drept analizată prezintă relevanță doar ultimele două categorii de incriminări și anume:

- a) *Infracțiunile cu conținut alternativ* sunt acelea pentru care legea prevede *variante alternative* ale principalelor elemente constitutive, echivalente sub aspectul semnificației penale. Esențial este că realizarea mai multora dintre ele nu afectează unitatea infracțiunii ;
- b) *Infracțiuni cu conținuturi alternative* (pluralitate de incriminări distincte), sunt cele în cazul cărora legiuitorul regrupează sub aceeași denumire două sau mai multe infracțiuni de sine stătătoare. Dacă se realizează mai multe dintre aceste conținuturi, *trebuie reținute mai multe infracțiuni*.³

Întrucât efectele sunt diferite în cazul realizării mai multora dintre variantele alternative de comitere, această clasificare prezintă importanță deoarece, în cazul infracțiunilor cu conținut alternativ se păstrează unitatea infracțională, în timp ce în ipoteza celor cu conținuturi alternative se va reține concursul de infracțiuni.

Totodată, doctrina statuează că pentru *delimitarea* infracțiunilor cu conținut alternativ față de cele cu conținuturi alternative se au în vedere anumite elemente: *rațiunea incriminării, unitatea de subiect pasiv, compatibilitatea variantelor prevăzute alternativ* etc.

Din perspectiva analizei acestor elemente, art.29 alin.1 lit.a – c din Legea nr.656/2002 reprezintă o infracțiune cu conținut alternativ (textul de incriminare a consacrat modalități alternative de realizare a laturii obiective / modalități alternative de comitere sau chiar urmări alternative).

Rațiunea incriminării infracțiunii de spălare a banilor, prevăzută de art.29 alin.1 din Legea nr.656/2002, republicată, este dată de instrumentele internaționale relevante, legiuitorul român preluând atât termenii și condițiile

² Fl. Streteanu, *Tratat de drept penal*, Partea Generală, vol.I, ed. C.H. Beck, 2008, pag 339 - 343

³ Spre ex., infracțiunea de *obstrucționare a justiției* (art.271 C.p.) este una cu conținuturi alternative, astfel încât, dacă una și aceeași persoană împiedică efectuarea unui act procesual și, în aceeași cauză, refuză să predea înscrisurile solicitate de către organele judiciare, va comite un concurs de infracțiuni între varianta prevăzută de alin. (1) lit. a) și cea prevăzută de alin. (1) lit. b) ale textului – G. Bodoroncea, *Codul penal, Comentarii pe articole*, C.H.Beck 2014, pag.582

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

reglementărilor internaționale⁴, cât și modalitatea de sistematizare pe 3 (trei) litere⁵.

Pe de altă parte, fiecare dintre cele 3 categorii de ipoteze factice reglementate de art.29 alin.1 lit.a - c din Legea nr.656/2002, republicată, au aceeași situație premisă, același obiect material, respectiv *bunuri provenite din săvârșirea de infracțiuni*; există identitate de subiect pasiv; obiectul juridic special este același - protejarea *integrității, stabilității și reputației* sectorului financiar de fluxurile de bunuri de proveniență ilicită⁶, în subsidiar fiind protejate și relațiile sociale care asigură îmfăptuirea justiției, precum și raporturile patrimoniale; pe latură subiectivă, este instituită o *condiție comună* – subiectul activ (necircumstanțiat în niciunul dintre cazuri) *trebuie să cunoască împrejurarea că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni*.

De asemenea, scopul sistematizării textului incriminator în 3 variante tip este, pe de o parte, acela de a se asigura *tipicitatea faptei*, întrucât anumite acțiuni

⁴1. Convenția ONU împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, adoptată la Viena în anul 1988, ratificată prin Legea nr.118/1992 (art.3); 2. Convenția Națiunilor Unite împotriva Criminalității Transnaționale Organizate, încheiată la Palermo în anul 2000 și ratificată prin Legea nr. 565/2002 (art.6); 3. Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului, încheiată la Varșovia în anul 2005 și ratificată prin Legea nr. 420/2006 (art.9).

⁵ În prezent, la nivelul Uniunii Europene este în vigoare Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei (a patra directivă care abordează amenințarea reprezentată de spălarea banilor), ce trebuie implementată până la data de 26 iunie 2017.

Art 1 prevede:

(1) prezenta directivă urmărește să prevină utilizarea sistemului financiar al Uniunii în scopul spălării banilor și finanțării terorismului

(2) Statele membre se asigură că spălarea banilor și finanțarea terorismului sunt interzise.

(3) În sensul prezentei directive, următoarele fapte, atunci când sunt comise cu intenție, sunt considerate spălare a banilor:

(a) *schimbul sau transferul de bunuri*, cunoscând că bunurile provin dintr-o activitate infracțională sau dintr-un act de participare la o astfel de activitate, *în scopul ascunderii sau disimulării originii ilicite a bunurilor sau al sprijinirii oricărei persoane implicate în comiterea activității respective pentru a se sustrage consecințelor legale ale acțiunii persoanei respective* ;

(b) *ascunderea sau disimularea adevăratei naturi, a sursei, a localizării, a amplasării, a circulației sau a proprietății bunurilor ori a drepturilor asupra acestor bunuri, cunoscând că bunurile provin dintr-o activitate infracțională sau dintr-un act de participare la o astfel de activitate*;

(c) *dobândirea, deținerea sau utilizarea de bunuri, cunoscând, la data primirii lor, că acestea provin dintr-o activitate infracțională sau dintr-un act de participare la o astfel de activitate*;

(d) *participarea la oricare dintre acțiunile menționate la literale (a), (b) și (c), asocierea în vederea comiterii acestora, tentativa de comitere și asistența, instigarea, facilitarea și consilierea în vederea comiterii acțiunilor menționate. (...)*

⁶ În preambulul Directivei 2015/849 se menționează că "Fluxurile de bani iliciți pot deteriora integritatea, stabilitatea și reputația sectorului financiar și pot amenința piața internă a Uniunii, precum și dezvoltarea internațională."

trebuie comise în *condiții speciale*, cum sunt cele de la litera a), care constituie infracțiuni numai dacă au fost comise *cu un anumit scop* (două scopuri, prevăzute alternativ – ascunderea sau disimularea originii ori favorizarea personală a făptuitorului), nefiind necesar ca acest scop să se și realizeze. Acțiunile de la litera b) reprezintă *realizarea efectivă a scopului prefigurat la litera a)*, respectiv ascunderea ori disimularea adevăratei naturi a provenienței bunurilor (indiferent dacă s-a obținut vreun avantaj patrimonial), iar acțiunile de la litera c) exprimă intenția legiuitorului *de a interzice dobândirea, deținerea sau folosirea produsului infracțional* (avantajul patrimonial efectiv, care reprezintă însuși scopul comiterii infracțiunii predicat).

Pe de altă parte, era necesară sancționarea persoanelor care comit acțiuni specifice numai uneia dintre etapele spălării banilor (cum sunt spălătorii de bani "profesioniști" – sunt reținuți în această categorie avocații, notarii, contabilii, etc.) ori a terților care acceptă să dobândească ori să ascundă bunurile în patrimoniul lor, chiar dacă nu exercită nicio acțiune de disimulare a originii acestora.

Deși metodele de spălare a banilor sunt variate, în literatura de specialitate se admite că procesul de spălare se realizează în 3 etape: *plasarea, stratificarea și integrarea*, care pot fi distincte sau se pot suprapune, ori una sau două pot lipsi, fără ca acestea să afecteze caracterul unitar al infracțiunii⁷. Procesul de spălare a bunurilor poate fi complex și de multe ori presupune atât transferul unui bun în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite (lit.a), urmat de *realizarea acestui scop* – ascunderea ori disimularea adevăratei naturi a provenienței acelui bun (lit.b) – prin folosirea de documente care atestă operațiuni fictive, spre exemplu, finalizat cu dobândirea efectivă a bunului (lit.c), însă toate acțiunile au un singur scop – folosirea produsului infracțiunii prin crearea unei aparențe de legalitate a dobândirii sale.

În rezolvarea chestiunii de drept este relevantă și stabilirea *momentului consumării infracțiunii de spălare a banilor*.

Opiniile exprimate în doctrină ilustrează faptul că infracțiunea de spălare a banilor nu este o infracțiune instantanee, ci o formă de *infracțiune fapt epuizat*, care se consumă la primul act de realizare al elementului material (schimbare, transfer, ascundere, disimulare) și se epuizează la momentul realizării ultimului act prin care se reintroduc bunurile în circuitul civil⁸.

⁷ R. Jurj – Tudoran, D. D. Șaguna, *Spălarea banilor*, ed. 2, C.H. Beck, 2016, pag.81-84.

⁸ *idem*, pag.97.

În consecință, în ipoteza în care asupra aceluiași bun și de către aceeași persoană se exercită mai multe acte, care se circumscriu mai multor acțiuni enumerate în art.29 lit.a - c din Legea nr.656/2002, republicată, nu se vor reține atâtea infracțiuni câte acte au fost comise, ci o singură infracțiune de spălare a banilor, care se săvârșește la data comiterii ultimei acțiuni/inacțiuni, întrucât este un singur proces de spălare, un singur circuit financiar, comis cu un singur scop.

Problema reținerii concursului de infracțiuni sau a unei infracțiuni unice se ridică în situația în care asupra aceluiași bun supus procesului de spălare sunt exercitate mai multe dintre acțiunile prevăzute de art.29 alin.1 lit.a - c – din Legea nr.656/2002.

În speță, opinia instanței este că cele 3 categorii de acțiuni constituie modalități normative distincte de săvârșire a infracțiunii de spălare de bani, astfel încât persoana care comite acțiuni ce se circumscriu fiecăreia dintre enumerările de la literele a, b și c săvârșește atâtea infracțiuni câte acțiuni comite.

Nu împărtășim această interpretare, întrucât procesul de spălare a bunurilor poate fi complex și de multe ori presupune atât transferul unui bun în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite (lit.a), urmat de realizarea acestui scop – ascunderea ori disimularea adevăratei naturi a provenienței aceluși bun (lit.b) – prin folosirea de documente care atestă operațiuni fictive, spre ex., finalizat cu dobândirea efectivă a bunului (lit.c), ceea ce ar presupune, în accepțiunea instanței, că într-o singură schemă de spălare a banilor să fie reținute în sarcina aceleiași persoane 3 infracțiuni în concurs, cu toate că multitudinea de acțiuni au fost comise într-un singur scop – folosirea produsului infracțiunii prin crearea unei aparențe de legalitate a dobândirii sale.

În ipoteza în care activitatea vizează o multitudine de bunuri, provenind din diverse infracțiuni sau aparținând mai multor persoane, se poate reține concursul de infracțiuni de spălare a banilor sau forma continuată a infracțiunii de spălare a banilor, după caz.

Dacă s-ar admite că fiecare dintre cele 3 variante prevăzute de art.29 din lege constituie câte o infracțiune distinctă, în cazul comiterii de către aceeași persoană a mai multor acte materiale, la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, ar trebui defalcate actele care se circumscriu fiecăreia dintre cele 3 infracțiuni, apoi reținută forma continuată pentru fiecare categorie în parte, toate în concurs – tratament sancționator mult mai sever, pentru circuite financiare care sunt efectuate în realizarea aceleiași rezoluții infracționale.

Prin urmare, se poate concluziona că fiecare dintre cele 3 categorii de

ipoteze factice reglementate de art.29 alin.1 lit.a - c din Legea nr.656/2002, republicată, reprezintă *variante normative alternative ale unei singure infracțiuni de spălare a banilor, fiind pe deplin compatibile* - fiecare în parte exprimând diverse modalități de spălare a produsului infracțional.

Un alt argument în sprijinul acestei concluzii este și faptul că infracțiunea prevăzută de art.29 din Legea nr.656/2002 reprezintă o formă specială de tăinuire⁹.

2. Cu privire la chestiunea de drept *daca infracțiunea de spălare de bani este o infracțiune autonomă sau este o infracțiune subsecventă aceleia din care provin bunurile*, se constată din motivarea încheierii de sesizare că instanța are în vedere determinarea caracterului subsecvent al infracțiunii de spălare a banilor raportat la **soluția** pronunțată în privința infracțiunii din care provin bunurile spălate și nu la dovedirea existenței infracțiunii premisă, lămuririle oferite în cuprinsul sesizării relevând sensul exact al întrebării formulate.

Infracțiunea de spălare a banilor are un caracter corelativ derivat, existența ei fiind condiționată de săvârșirea prealabilă a unei infracțiuni din care să provină bunul supus unei operațiuni de spălare.

Conținutul constitutiv al infracțiunii prevăzute de art.29 alin.1 din Legea nr.656/2002, republicată, care presupune sub aspectul elementului material *schimbarea, transferul, ascunderea, disimularea adevăratei naturi, dobândirea, deținerea sau folosirea de bunuri*, are o condiție comună și necesară și anume ca autorul să cunoască împrejurarea că *"bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni"*.

Instanța de control contencios, prin decizia nr.524 din 27 iunie 2006¹⁰, a statuat că termenul de "infracțiune" folosit de legiuitor în incriminarea faptei prevăzute la lit c), respectiv *"dobândirea, deținerea sau folosirea de bunuri cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni"* este generic pentru a acoperi multitudinea de "infracțiuni bază" din care pot proveni bunurile (pct.III).

Se constată că existența infracțiunii de spălare a banilor nu este condiționată de individualizarea infracțiunii premisă, ci doar de poziția subiectivă a autorului faptei de spălare a banilor care trebuie să cunoască că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni. Îndeplinirea acestei condiții este suficientă pentru a putea fi declanșat mecanismul tragerii la răspundere penală pentru infracțiunea de spălare a banilor, în mod independent.

⁹ K. Guiu, *Spălarea banilor în Dreptul nr.3/2006*, pag.179 și următoarele.

¹⁰ Publicată în Monitorul Oficial nr.nr.764 din 7 septembrie 2006

Astfel, se poate concluziona că infracțiunea de spălare a banilor este o infracțiune subsecventă aceleia din care provin bunurile, dar nu este dependentă de o soluție ce se va pronunța cu privire la această infracțiune.

Doctrina¹¹ și jurisprudența recentă a instanței supreme¹² consideră ca fiind posibilă sancționarea autonomă a infracțiunii de spălare de bani fără a fi necesar să existe o condamnare anterioară sau concomitentă pentru infracțiunea premisă și, mai mult, nefiind necesar nici măcar a se determina cu precizie fapta prin care au fost produse bunurile sau autorul infracțiunii premisă. Acest concept este consacrat și desprins din instrumentele internaționale¹³, iar faptul că acceptarea caracterului autonom al infracțiunii de spălare a banilor este o obligație asumată de statul român prin aderarea la Convenția Consiliului Europei de la Varșovia¹⁴ reiese din jurisprudența instanței supreme. În acest sens, prin decizia nr.609 din 19 februarie 2014, s-a statuat că *„infracțiunea de spălare a banilor, prevăzută în art.29 alin.(1) din Legea nr.656/2002, nu este condiționată de existența unei hotărâri de condamnare pentru infracțiunea din care provin bunurile. În acest sens, potrivit art.9 paragraful 5 din Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia la 16 mai 2005, ratificată prin Legea nr.420/2006, condamnarea anterioară sau simultană pentru infracțiunea predicat nu este o condiție a condamnării pentru infracțiunea de spălare a banilor”*.

Concluzia ce se desprinde este aceea că autonomia spălării banilor nu presupune ca pentru infracțiunea premisă să se atingă standardul de probă necesar pentru condamnare, existența acesteia putând fi dovedită prin probe circumstanțiale, problema ridicându-se în special în cauzele în care autorul spală banii altora. Nu este necesar să se dovedească toate elementele de fapt ale

¹¹ C.Bogdan, *Spălarea banilor-Aspecte teoretice și de practică judiciară*, Ed.Universul Juridic, București,2010,pag.191

¹² Înalta Curte de Casație și Justiție - deciziile nr. 609 din 19 februarie 2014, nr.516 din 12 februarie 2014, nr.1135 din 31 martie 2014(www.scj.ro)

¹³ Expunerea de motive (Explanatory report) privind *Convenția de la Varșovia din 2005*, par 100-101, disponibilă în lb. engleză pe site-ul Consiliului Europei, art.9 par.5 și 6 din Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia la 16 mai 2005, conform cărora *fiecare parte se va asigura că o condamnare anterioară sau simultană pentru o infracțiune predicat nu este o condiție pentru o condamnare pentru spălare de bani, iar fiecare parte se va asigura că este posibilă condamnarea pentru spălare de bani, conform prezentului articol, acolo unde se dovedește faptul că bunurile ce fac obiectul paragrafului 1 subparagraful a) sau b) provin dintr-o infracțiune predicat, fără a fi necesar să se stabilească exact care infracțiune.*

¹⁴ Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia la 16 mai 2005, ratificată prin Legea nr.420/2006 (Monitorul Oficial nr.968din 4 decembrie 2006)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

infracțiunii premisă, dacă dovada originii ilicite reiese din alte circumstanțe factice¹⁵.

Prin urmare, infracțiunea de spălare a banilor este o infracțiune autonomă, de-sine-stătătoare, existența sa nefiind condiționată de o anumită soluție în ceea ce privește infracțiunea premisă, ori de o dispoziție de trimitere în judecată referitoare la aceasta.

Pentru aceste motive,
În temeiul art.475 – art.477 din Codul de procedură penală,

Vă solicităm

Pronunțarea unei decizii prin care să admiteți sesizarea în ceea ce privește chestiunile de drept menționate la pct.1 și 3, acestea urmând să primească rezolvarea propusă, și să respingeți ca inadmisibilă sesizarea referitor la chestiunea de drept expusă la pct.2.

**PROCUROR GENERAL,
Augustin LAZĂR**

¹⁵ Prin decizia nr. 3711 din 21.10.2011 a Î.C.C.J., inculpații au fost condamnați pentru infracțiunea autonomă de spălare a banilor, reținându-se existența unui grup infracțional organizat, care acționa în Marea Britanie – furt de bani din bancomate, sumele obținute fiind transferate în România și folosite la achiziționarea unor bunuri imobile. Inculpații nu au fost cercetați sub aspectul comiterii de infracțiuni de fraudă informatică, ci numai pentru spălare de bani și participare la un grup infracțional organizat, reținându-se drept suficiente *informațiile* oferite de autoritățile britanice privind sustragerea sumelor de bani și transferul acestora în România.